

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Pavla Pavlíka a soudců JUDr. Pavla Vrchy a JUDr. Bohumila Dvořáka, Ph.D., LL.M., v právní věci žalobce MUDr. M. H. narozeného dne bytem v, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Svejkovským, advokátem se sídlem v Plzni, Kamenická 1, proti žalované BORGIS, a.s., se sídlem v Praze 2, Slezská 2127/13, IČ 00564893, o uveřejnění odpovědi, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 22 C 300/2014, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. ledna 2017, č.j. 22 Co 365/2016-116, takto:

- I. Dovolání žalobce proti výroku I. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. ledna 2017, č.j. 22 Co 365/2016-116, se zamítá.
- II. Dovolání žalobce proti výroku II. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. ledna 2017, č.j. 22 Co 365/2016-116, se odmítá.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se proti žalované jako po provozovateli zpravodajského portálu domáhal uveřejnění odpovědi podle zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně dalších zákonů, tiskový zákon (dále jen „tiskový zákon“) ve vztahu k článku uveřejněnému dne v internetovém zpravodajství s názvem „

Obvodní soud pro Prahu 2 (dále též „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 15. dubna 2016, č.j. 22 C 300/2014-83, výrokem I. uložil žalované uveřejnit v následujícím vydání deníku „[redacted]“ odpověď ve znění v tomto výroku uvedeném, výrokem II. zamítl žalobu ohledně další části požadované omluvy a výrokem III. uložil žalované zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení částku 15.552 Kč.

Městský soud v Praze (dále též „odvolací soud“ nebo soud druhého stupně“) rozsudkem ze dne 19. ledna 2017, č.j. 22 Co 365/2016-116, výrokem I. rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. podle ustanovení § 220 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“) změnil tak, že žalobu zamítl a výrokem II. žalobci uložil zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 3.200 Kč. Odvolací soud dovodil, že internetové zpravodajství, resp. prostřednictvím internetu šířená sdělení nespadají pod režim zákona č. 46/2000 Sb. (dále jen „tiskový zákon“), když podle jeho ustanovení § 3 písm. a) se periodickým tiskem rozumí noviny, časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, stejným obsahovým zaměřením a v jednotné grafické úpravě nejméně dvakrát v kalendářním roce. Poukázal také na to, že provozovatelé stránek nejsou vydavatelé, nevztahuje se na ně např. povinnost týkající se povinných údajů (§ 8 cit. zákona), povinných výtisků (§ 9 téhož zákona) apod., a tudíž ani povinnost uveřejnit odpověď či dodatečné sdělení (§ 10 a 11 tiskového zákona). Nepřipadá v úvahu ani rozšiřující výklad norem tiskového zákona, který by měl vést k jejich aplikovatelnosti též pro sdělení na internetu, neboť zákon hovoří jasně a byl přijat dne 22. 2. 2000, tedy v době, kdy již mnohé tzv. zpravodajské servery existovaly. Přesto zákonodárce tiskový zákon na prostředí internetu nevztáhl. Odvolací soud dále připomněl, že ve vztahu k tzv. novým médiím (tedy prostředí internetu) a právu na odpověď se vyslovil nejprve Výbor ministrů Rady Evropy, a to v roce 2004 formou Doporučení (2004) 16. Dne 20. prosince 2006 pak bylo přijato doporučení Evropského parlamentu a Rady č. 2006/952/ES. Na tato doporučení však český zákonodárce zatím legislativně nereagoval. Zavedení práva na odpověď v prostředí internetu je proto dosud jen v rovině úvah de lege ferenda, nikoli v rovině úvah de lege lata. I ze systematického a historického výkladu lze jednoznačně dovodit, že vůlí zákonodárce bylo vztahovat i právo na dodatečné sdělení pouze na tzv. stará média. Rozšíření na tzv. nová média lze tak uvažovat nikoli pouze rozšiřujícím výkladem, nýbrž až s případnou změnou právního řádu při akceptaci výše zmíněných doporučení. Odvolací soud také připomněl, že institut odpovědi je dobře zastupitelný omluvou podle ustanovení občanského zákoníku vztahujících se k ochraně osobnosti a náhradě nemajetkové újmy.

Proti oběma výrokům rozsudku soudu druhého stupně podal žalobce (dále též „dovolatel“) dne 19. dubna 2017 včasné dovolání z důvodu uvedeného v ustanovení § 241a odst. 1 o.s.ř. Má za to, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, přičemž přípustnost dovolání spatřuje v tom, že podle § 237 o.s.ř. jde o věc, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Konkrétně jde o právní otázku aplikace tiskového zákona na požadované uveřejnění odpovědi na internetových stránkách. Dovolatel je v první řadě přesvědčen, že ustanovení § 3 tiskového zákona nevylučuje užití ustanovení tohoto zákona i ve vztahu k internetovému zpravodajství. Připomíná, že články internetového zpravodajství jsou zachyceny na hmotných podkladech tím, že jsou ukládány na serverech a na klasický papírový podklad mohou být také snadno převedeny každým uživatelem či čtenářem. Tento právní názor je uznávaným právním názorem v Evropě. Chybějící či lépe řečeno nedostatečná česká právní úprava nemůže upírat právo člověka na dodatečné sdělení o výsledku trestního nebo správního řízení. Poukazuje rovněž na ustanovení § 10 odst. 5 tiskového zákona, podle kterého *ustanovení zvláštního právního*

předpisu o ochraně osobnosti a o ochraně jména a dobré pověsti právnické osoby (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) zůstávají úpravou podle odstavců 1 až 4 nedotčena. Dovojuje z toho, že při zásahu do důstojnosti, cti a soukromí osoby lze žalovat jak žalobou na ochranu osobnosti a o náhradu při újmě na přirozených právech člověka podle občanského zákoníku, tak souběžně žalobou o povinnost uveřejnit odpověď. Žalobce proto navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu buď změnil tak, že žalobě vyhoví, nebo tento rozsudek, stejně jako rozsudek soudu prvního stupně, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, anebo zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

K podanému dovolání se žalovaná nevyjádřila.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) přihlédl k čl. II bodu 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a vyšel tak ze znění tohoto procesního předpisu účinného od 1. ledna 2014. Po té se nejprve zabýval otázkou přípustnosti tohoto dovolání s pozitivním závěrem.

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o.s.ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř.).

Podle ustanovení § 241a o.s.ř. lze dovolání podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odst. 1). V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4 o.s.ř.) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a o.s.ř.) a čeho se dovolatel domáhá, tj. dovolací návrh (odst. 2). Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení (odst. 3). V dovolání nelze poukazovat na podání, která dovolatel učinil za řízení před soudem prvního stupně nebo v odvolacím řízení (odst. 4). V dovolání nelze uplatnit nové skutečnosti nebo důkazy (odst. 6).

Rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodu vymezeného v dovolání (§ 242 odst. 3 věta první o.s.ř.). Dovolací soud je přitom vázán konkrétním vymezením (popisem) dovolacího důvodu.

Dovolací soud konstatuje, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, a splňující předpoklady ve smyslu ustanovení § 241 odst. 1 o.s.ř. Je přípustné podle ustanovení § 237 o.s.ř., neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to otázky aplikace § 10 tiskového zákona na právo na uveřejnění odpovědi v režimu internetového zpravodajství.

Podle ustanovení § 242 odst. 3 věty druhé o.s.ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Takovéto případné vady se však z napadeného rozhodnutí nepodávají.

Nejvyšší soud tedy přezkoumal napadené rozhodnutí z hlediska dovolatelem vymezeného důvodu (srov. § 242 odst. 3 větu první o.s.ř.) a dospěl k závěru, že však dovolání není důvodné.

Podstatou argumentace dovolatele je v první řadě názor, že i internetové zpravodajství je periodickým tiskem ve smyslu ustanovení § 3 tiskového zákona, protože je zachyceno na hmotných podkladech a může být převedeno i do papírové podoby. Dovolatel též připomíná, že v roce 2000, kdy ještě nebylo internetové zpravodajství plně rozvinuto, logicky zákonodárce nevztáhl účinnost tiskového zákona i na tzv. nová média a konečně, že chybějící či nedostatečná česká právní úprava nemůže bránit tomu, aby uplatňoval svá práva podle tiskového zákona, když jiné právní předpisy mu to neumožňují. Zde je třeba konstatovat, že již v tom se projevuje rozporuplnost dovolání, když na jedné straně dovolatel tvrdí, že ustanovení tiskového zákona se vztahují i na internetové zpravodajství a na straně druhé konstatuje, že česká právní úprava v této oblasti je deficitní, resp. nedostatečná, a proto lze na posuzovaný případ použít ustanovení tiskového zákona, konkrétně ustanovení § 10 o uveřejnění odpovědi.

Podle § 10 odst. 1 téhož zákona jestliže bylo v periodickém tisku uveřejněno sdělení obsahující skutkové tvrzení, které se dotýká cti, důstojnosti nebo soukromí určité fyzické osoby, anebo jména nebo dobré pověsti určité právnické osoby, má tato osoba právo požadovat na vydavateli uveřejnění odpovědi. Vydavatel je povinen na žádost této osoby odpověď zveřejnit.

Podle § 3 písm. a) tiskového zákona se periodickým tiskem rozumí noviny, časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, se stejným obsahovým zaměřením a v jednotné grafické úpravě nejméně dvakrát v kalendářním roce.

Podle § 7 odst. 1 tiskového zákona evidenci periodického tisku vede Ministerstvo kultury. Podle odstavce 2 právnická nebo fyzická osoba, která hodlá vydávat periodický tisk, je povinna doručit ministerstvu nejpozději 30 dnů před zahájením vydávání periodického tisku písemné oznámení, které musí obsahovat v dalším textu uvedené náležitosti. Vydavatel musí zajistit, aby na každém vydání periodického tisku byly uvedeny údaje uvedené v § 8 odst. 1 tiskového zákona. Podle § 9 odst. 1 téhož zákona je vydavatel povinen bezplatně na svůj náklad z každého vydání periodického tisku do sedmi dnů ode dne jeho vydání zajistit dodání stanoveného počtu výtisků (dále jen „povinný výtisk“) dále uvedeným příjemcům.

Tato ustanovení tiskového zákona, která ostatně uváděl v odůvodnění svého rozhodnutí odvolací soud, dovolatel pomíjí, i když je zřejmé, že internetový portál tam uvedeným požadavkům nemůže vyhovět. Neobstojí ani dovolatelova argumentace, že internetové zpravodajství je třeba považovat za tiskovinu.

Nelze především přehlédnout, že zveřejnění obsahu informací na internetových stránkách se liší od územně omezeného šíření takového média, jako je tiskovina, v tom, že cílem tohoto zveřejnění je v zásadě všudypřítomnost obsahu uvedených informací. S tímto obsahem se může okamžitě seznámit neomezený počet uživatelů internetu kdekoli na světě nezávisle na tom, zda má jeho vydavatel v úmyslu, aby tento obsah byl přístupný mimo stát jeho usazení a mimo jeho kontrolu (z rozsudku SDEU ze dne 25. října 2011 ve věci eData Advertising GmbH). Specifikem je např. i to, že informace zveřejňovaná na internetových stránkách může v jakémkoliv okamžiku podléhat škále nejrůznějších obsahových změn (zhusta případně ovlivněných i jen obtížně dohledatelným subjektem).

Přiléhavá není ani argumentace dovolatele, že v době přijetí tiskového zákona ještě nebylo internetové zpravodajství plně rozvinuté. Pokud by totiž zákonodárce hodlal ustanovení tiskového zákona vztáhnout i na tuto oblast, učinil by tak nepochybně v rámci některé z jeho pozdějších novelizací (např. zákon č. 227/2009 Sb., zákon č. 281/2009 Sb., zákon č. 142/2012 Sb., zákon č. 305/2013 Sb., zákon č. 183/2017 Sb.).

Dovolací soud dále poukazuje na zcela logické a srozumitelné odůvodnění rozsudku odvolacího soudu, zejména pokud uvádí, že rozhodovat může pouze na základě platných zákonů (de lege lata), nikoli z hlediska zákonů, které by popřípadě měly být přijaty (de lege ferenda). Výklad, jak jej poskytl odvolací soud, nelze považovat za formalistický, naopak se s ním Nejvyšší soud plně ztotožňuje.

Dovolací soud proto uzavírá, že ustanovení tiskového zákona nedopadají na zpravodajství přinášené internetem (včetně institutu „odpovědi“). Tiskový zákon s takovou případnou alternativou sám především *expressis verbis* vůbec nepočítá, přičemž internetové zpravodajství nelze ani extenzivním výkladem podřadit pod kategorii tisku ve smyslu tiskového zákona.

Protože je rozsudek odvolacího soudu z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný a dovoláním neuplatněné vady řízení, k nimž u přípustného dovolání dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti (srov. § 242 odst. 3 větu druhou o.s.ř.), se ve vztahu k závěrům odvolacího soudu otevřeným dovolacím přezkumem ze spisu nepodávají, Nejvyšší soud dovolání podle § 243d odst. 1 písm. a) o.s.ř. zamítl.

Dovolání proti výroku o nákladech řízení je podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. c) o.s.ř. objektivně nepřipustné, neboť tímto výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50.000 Kč a nejde o nárok ze spotřebitelské smlouvy ani z pracovněprávního vztahu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2013, sp. zn. 29 Cdo 1172/2013, uveřejněné pod číslem 80/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), a proto je Nejvyšší soud odmítl (§ 243c odst. 1 věta první a odst. 2 o.s.ř.). Nelze současně přehlédnout ani to, že v této části dovolatel své dovolání prakticky ani neodůvodnil.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243c odst. 3 věty první, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř., neboť žalobce nemá s ohledem na výsledek dovolacího řízení na náhradu nákladů řízení právo a žalované v dovolacím řízení žádné účelně vynaložené náklady nevznikly.

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně 6. března 2018

JUDr. Pavel Pavlík v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Viktor Kramář, DiS.